

कश्यपोऽसितो देवलो वा। पवमानः सोमः। गायत्री।

उपास्मै गायता नरः पवमानायेन्दवे। अभि देवाँ इयक्षते ॥ ९.०११.०१

देवान्- देवताः। अभि- आभिमुख्येन। इयक्षते- यष्टुमिच्छते। पवमानाय- पुनानाय। इन्दवे- हृदिस्पृशे। अस्मै- सोमाय। नरः- हे उपासका यज्ञनेतारः। उप गायत- उपासितुं सामगानं कुरुत ॥१॥

अभि ते मधुना पयोऽथर्वाणो अशिश्रयुः। देवं देवाय देवयु ॥ ९.०११.०२

ते- अमी। अथर्वाणः- चित्तवृत्तिनिरोधकाः। थर्वतिश्चरतिकर्मा तत्प्रतिषेध इति यास्कः। देवाय- महते दैवताय विष्णवे हिरण्यगर्भाय इन्द्राय वा। देवयु- देवकामम्। देवम्- द्योतनशीलम्। पयः- चिद्रश्मिम्। मधुना- सोमेन रसेन। अशिश्रियुः- संस्कुर्वन्ति ॥२॥

स नः पवस्व शं गवे शं जनाय शमर्वते। शं राजन्नोषधीभ्यः ॥ ९.०११.०३

सः- तादृशः सन्। नः- अस्मदर्थम्। पवस्व- क्षर। गवे- चिद्रश्मये। जनाय- उपासकेभ्यः। अवर्ते- प्राणाय। ओषधीभ्यः- अस्मद्धितकरभौमभोगेभ्यः। शम्- मङ्गलम्। पवस्व- क्षर ॥३॥

बभ्रवे नु स्वतवसेऽरुणाय दिविस्पृशे। सोमाय गाथमर्चत ॥ ९.०११.०४

बभ्रवे- बभ्रुवर्णाय। अरुणाय- अरुणवर्णाय। रागयुक्तायेति भावः। रागस्य प्रतीकोयं वर्णः। स्वतवसे- किन्तु आत्मबलयुक्ताय। दिविस्पृशे- रागबन्धनमतीत्य चिदाकाशस्पृशे। सोमाय- रसाय। गाथमर्चत- गायत पूजां कुरुत ॥४॥

हस्तच्युतेभिरद्रिभिः सुतं सोमं पुनीतन। मधावा धावता मधु ॥ ९.०११.०५

हस्तच्युतेभिरद्रिभिः- ग्रावभिः । सुतम्- अभिषुतम् । सोमम् । अद्रयो जडप्रतीकाः । भौतिकमथनेन निष्पादितं रसमित्याध्यात्मिके । पुनीतन- चैतन्ये स्थापयित्वा पावयत । मधौ- मधुरे चैतन्ये । मधु- मधुरं रसम् । आ धावत- गमय ॥५॥

नमसेदुप सीदत दध्नेदभि श्रीणीतन।इन्दुमिन्द्रे दधातन॥ ९.०११.०६

नमसा- नमस्कारबुद्ध्या । उप सीदत- उपासनायै निषीदत । दध्ना- धारणया । अभि- आभिमुख्येन । श्रीणीतन- संस्क्रुत । इन्दुम्- हृदयक्लेदकं रसम् । इन्द्रे- परमेश्वरे । दधातन- धत्त ॥६॥

अमित्रहा विचर्षणिः पवस्व सोम शं गवे।देवेभ्यो अनुकामकृत्॥ ९.०११.०७

सोम- रस । अमित्रहा- द्वेषघ्नः । विचर्षणिः- विशेषद्रष्टा । देवेभ्यः अनुकामकृत्- देवताभ्य इच्छापूर्णाथं कर्मकर्ता सन् । त्वम् । गवे- अस्माकं चिद्रसाय । शम्- मङ्गलम् । पवस्व- क्षर ॥७॥

इन्द्राय सोम पातवे मदाय परि सिच्यसे।मनश्चिन्मनसस्पतिः॥ ९.०११.०८

सोम- रस । इन्द्राय- इन्द्रस्य । पातवे- अनुभवाय । मदाय- हर्षाय तृप्तये । परि- परितः । सिच्यसे । मनः- चित्तम् । मनसस्पतिः- चित्तपतिः । चित्- त्वमेव ॥८॥

पवमान सुवीर्यं रयिं सोम रिरीहि नः।इन्दुविन्द्रेण नो युजा॥ ९.०११.०९

पवमान- शोधक रस । इन्दो- क्लेदनकर । नः- अस्माकम् । इन्द्रेण युजा । नः- अस्मभ्यम् । सुवीर्यं- शोभनबलयुक्ताम् । रयिम्- दानयोग्यसंपदम् । रिरीहि- देहि ॥९॥